

Dk. Knut Heim, Mithali, Hotuba ya 6, Hekima Iliyobinafsishwa, Sehemu ya 1

© 2024 Knut Heim na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Knut Heim katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mithali. Hiki ni kipindi namba sita, Methali na Hekima ya Mtu, sehemu ya kwanza. Karibu kwenye somo la sita kuhusu kitabu cha Biblia cha Mithali.

Katika mhadhara huu na katika mhadhara ufuatao, mhadhara wa saba, nitakuwa nikitazama katika kila moja vipengele viwili vya kitabu cha Biblia cha Mithali, vyote vinahusiana na sifa binafsi za hekima katika sura ya kwanza hadi ya tisa. Kwa hivyo, Bibi Hekima anatenda kana kwamba, vizuri, fadhila ya kiakili ya kiakili ya hekima inayotenda kwenye kurasa za kitabu hiki kana kwamba ni mwanamke, mwanadamu, mwanadamu wa kike. Lakini ili kulichunguza hili kwa ukamilifu zaidi, pia, kwanza kabisa, nitaanza na uchunguzi wa kina wa nadharia ya kisasa ya sitiari ambayo itatusaidia kuelewa sitiari ya mtu binafsi kuhusiana na hekima.

Na tutafanya hivi katika sehemu mbili, Nadharia ya Sitiari moja na hekima iliyobinafsishwa moja katika mhadhara wa sita, na kisha nadharia ya sitiari ya pili na hekima ya kibinadamu mbili katika mhadhara wa saba. Kuna mapinduzi yanaendelea, mapinduzi katika ufahamu wetu wa nini kuwa binadamu. Hatarini si kitu kidogo kuliko asili ya akili ya mwanadamu.

Kwa hivyo, maneno ya George Lakoff, mchezaji muhimu katika masomo ya sitiari. Kwa muhtasari wa mawazo ya Magharibi kuhusu mawazo hadi robo ya mwisho ya karne ya 20, Lakoff anaendelea, na ninanukuu, Kwa karne nyingi, sisi katika nchi za Magharibi tumejifikiria kuwa wanyama wenye akili timamu ambao uwezo wao wa kiakili unapita asili yetu ya mwili. Kwa mtazamo huu wa kimapokeo, akili zetu ni za kufikirika, zenye mantiki, zisizo na hisia, zinaweza kufikiwa kwa uangalifu, na zaidi ya yote, zinaweza kutoshea moja kwa moja na kuwakilisha ulimwengu.

Lugha ina nafasi maalum katika mtazamo huu wa jinsi mwanadamu alivyo. Ni upendeleo, mfumo wa alama wa kimantiki ulio ndani ya akili zetu ambao unaeleza kwa uwazi dhana dhahania ambazo zimefafanuliwa kwa mujibu wa ulimwengu wa nje wenyewe. Maliza kunukuu.

Walakini, katika miongo ya hivi karibuni, wanasayansi wa uchanganuzi na wanasayansi wa kompyuta wamekusanya uthibitisho wa nguvu ambao unaonyesha kuwa akili na mwili zimeunganishwa bila usawa. Ninanukuu kutoka kwa Lakoff tena. Mawazo hutekelezwa katika ubongo na miundo sawa ya neva ambayo hutawala maono, kitendo, na hisia.

Lugha inafanywa kuwa na maana kupitia mfumo wa hisia-mota na hisia ambao hufafanua malengo na kufikiria, kutambua, na kutekeleza vitendo. Sasa, mwanzoni mwa karne ya 21, ushahidi upo, mchezo wa mpira umekwisha, na akili imejumuishwa. Maliza kunukuu.

Aya ifuatayo ni muhtasari wa matokeo ya mabadiliko haya ya dhana katika uelewa wetu wa kuelewa. Mapinduzi halisi yameonyesha kwamba ubinadamu wetu muhimu, uwezo wetu wa kufikiri na kutumia lugha, ni zao la miili yetu ya kimwili na akili. Jinsi akili zetu zinavyofanya kazi, kutoka kwa asili ya mawazo yetu hadi jinsi tunavyoelewa maana na lugha, inafungamana na miili yetu bila kutenganishwa.

Jinsi tunavyoona, kuhisi na kutenda katika ulimwengu. Sisi si mashine ya kufikiri ya baridi-blooded. Fiziolojia yetu hutoa dhana kwa falsafa yetu.

Kwa maoni yangu, maendeleo haya ya kiepistemolojia yanaeleza kuwa lugha ya kitamathali, hasa sitiari, tashibiha, metonimi, na sinekdoki, ndizo viambatisho muhimu vya kujenga fikra na mawasiliano ya binadamu. Lugha ya kitamathali hutupatia njia ya kutamka kiakili jinsi miili yetu, kupitia akili zetu, inavyochakata kile ambacho hisi zetu huona katika ulimwengu unaotuzunguka na ndani yetu. Matokeo ya mapinduzi haya ya mfano halisi kwa maisha ya kibinadamu, kwa maneno ya Lakoff, yanafaa kwa maeneo na nyanja zote za maisha.

Ninanukuu tena, Kila wazo tulilo nalo au tinaloweza kuwa nalo, kila lengo tinaloweza, kila uamuzi au hukumu tunayofanya, na kila wazo tinalowasiliana, hutumia mfumo uleule tunaotumia kutambua, kutenda, na kuhisi. Hakuna hata moja kati yake ambayo ni ya kufikirika kwa njia yoyote ile. Sio mifumo ya maadili.

Sio itikadi za kisiasa. Sio hisabati au nadharia za kisayansi. Na sio lugha.

Na sio theolojia, nataka kuongeza. Lakoff anasema haya yote katika dibaji yake kwa kitabu cha mmoja wa wanafunzi wake, Benjamin Bergen, kilichoitwa *Louder Than Words, The New Science of How the Mind Makes Meaning*, kutoka 2012. Katika juzuu hiyo, Bergen anakiri waziwazi kuwa na deni kwa kazi ya Lakoff, na ufahamu kwa kiasi fulani juu ya ushindi wake mwenyewe wa ushindi. mchango katika msukosuko wa kiiolojia.

Acha nikupe muhtasari mfupi wa historia ya fikra zetu kuhusu sitiari katika miaka 35 hivi iliyopita. Toleo la kwanza la *Cambridge Handbook of Metaphor*, lenye kichwa *Metaphor and Thought*, na kuhaririwa na Andrew Ortony, lilikuwa limetokea mwaka wa 1979, mwaka mmoja mapema sana kwa mafanikio ya monograph juu ya nadharia ya sitiari na Lakoff na mwenzake Johnson. Hata katika toleo la pili la Kitabu cha *Mwongozo cha Cambridge*, miaka 14 baadaye mnamo 1993, kulikuwa na marejeleo ya kupita tu kwa taswira ya mafanikio ya Lakoff na Johnson, *Metaphors We Live By*.

Ingawa kiasi hicho angalau kilikuwa na mchango wa Lakoff, ambaye sasa alianza kutambuliwa kama mchezaji uwanjani. Haikuwa hadi 2008, wakati toleo la tatu la Cambridge Handbook, lililohaririwa sasa na Raymond Gibbs, lilipotokea, kwamba athari kamili ya kazi ya Lakoff na Johnson inaweza kuhisiwa karibu kila ukurasa, na kutoka kwa mkono wa kila mchangiaji kwa sauti. Kazi ya Lakoff na Johnson sasa ilitambuliwa kwa jinsi ilivyokuwa.

Kiasi chao, *Metaphors We Live By* tangu wakati huo kiliunganishwa na monograph ya ufuatiliaji yenye kichwa *More Than Cool Reason* kutoka 1989, ambayo Lakoff aliiandika pamoja na Max Turner, sasa ilifafanua hali ya sanaa ya masomo ya sitiari. Baada ya kusoma sehemu kubwa ya michango muhimu ya nadharia ya sitiari kutoka kwa Aristotle hadi 1980, nakubaliana na muhtasari ufuatao kutoka kwa kitabu cha Mike Abrams cha *A Glossary of Literary Terms* kutoka 1999. Ni ukumbusho mzuri kwamba ingawa wanadamu wengi ni watumiaji mahiri wa lugha asilia na mara kwa mara na kwa umahiri huajiri watafsiri wa falsafa, fasihi na fasihi zetu za kila siku katika maisha yetu ya kila siku. Biblia, hadi hivi majuzi wameelewa kidogo sana kuhusu sitiari.

Nukuu kutoka kwa Abrams. Baada ya karne 25 za kuzingatia tamathali za semi na wanasarufi, wanasarufi na wahakiki wa fasihi, ambamo katika nusu karne iliyopita wameunganishwa na wanafalsafa wengi, hakuna makubaliano ya jumla kuhusu jinsi tunavyotambua mafumbo, jinsi tunavyoweza kuzielewa, na ni nini, ikiwa ni chochote, wanachoweza kutuambia. Maliza kunukuu.

Tathmini hii ya historia ya ushirikiano wa kiakili na uzushi wa sitiari inafaa na inafundisha. Uamuzi wa Abrams ni wa kutisha zaidi kwa kuzingatia ukweli kwamba swali la jinsi tunavyotambua, kuelewa, na kutumia mafumbo lilikuwa lengo halisi la uchunguzi katika masomo ya sitiari ya robo tatu ya kwanza ya karne ya 20. Huu hapa ni muhtasari wa Lakoff na Johnson wa itikadi kuu za masomo ya sitiari kabla ya 1980.

Kwanza, sitiari ni suala la maneno, si mawazo. Sitiari hutokea wakati neno linatumiwa si kwa kile linachotaja kwa kawaida, bali kwa kitu kingine. Pili, lugha ya sitiari si sehemu ya lugha ya kawaida ya kawaida.

Badala yake, ni riwaya na kwa kawaida hutokea katika ushairi, majaribio ya balagha ya kushawishi, na ugunduzi wa kisayansi. Tatu, lugha ya sitiari imepotoka. Katika tamathali za semi, maneno hayatumiwi katika maana zao zinazofaa.

Nne, tamathali za semi za kawaida katika lugha ya kawaida ya kila siku ni zile zinazoitwa mafumbo. Yaani, misemo ambayo hapo awali ilikuwa ya sitiari lakini sasa imeganda na kuwa maneno halisi. Tano, mafumbo huonyesha mfanano.

Yaani, kuna mfanano uliokuwepo awali kati ya yale maneno kwa kawaida hutaja na yale yanayotaja yanapotumiwa kwa njia ya sitiari. Sasa kumbuka, nukta hizi tano kwa

hakika ni sehemu ya mawazo ya zamani ya sitiari, si yale ambayo tumekuja kugundua katika miaka 35 iliyopita tangu kazi ya Lakoff na Johnson. Miongoni mwa maarifa mengine mengi muhimu ambayo sina muda wa kuyashughulikia hapa katika mhadhara huu, nataka kuangazia makosa matatu yafuatayo katika nadharia ya kimapokeo ya sitiari na tafsiri za sitiari.

Kwanza, mkazo wa kipekee kwenye ile inayoitwa riwaya au mafumbo ya ujasiri ulikuwa umepotoshwa. Pili, na kinyume chake, kinachojulikana kama mafumbo ni hai sana na kwa kweli hufanya uti wa mgongo wa mawazo na mawasiliano ya mwanadamu. Kwa hivyo, kile ambacho kimetupiliwa mbali katika nadharia za zamani, katika ufahamu mpya wa nadharia ya sitiari, pengine ndicho kitu muhimu zaidi kuhusu sitiari.

Tatu, ushughulikiaji wa kitamaduni wa sitiari kuwa kwa namna fulani unaundwa na tenor na gari, kulingana na Richards, somo la msingi na somo la upili au tanzu, nyeusi, mara kwa mara, na picha, Paul Avis, hutanguliza maana iliyojengwa upya ya sitiari badala ya usemi halisi wa sitiari. Na ninaamini hili ni kosa. Sasa ninageukia kazi ya Lakoff na Johnson na athari zake haswa.

Ni nini basi mchango wa kazi ya Lakoff, Johnson, na Turner kwa nadharia ya kisasa ya sitiari? Je, ni nini maalum kuhusu kazi zao? Tangu kuchapishwa kwa kitabu chao cha mwisho, *Metaphors We Live By*, mwaka wa 1980, George Lakoff na Mark Johnson wametumia ushawishi mkubwa katika ukuzaji wa nadharia ya sitiari. Katika kitabu chao, wanatoa uthibitisho wenye matatizo ufuatao, ambao hautofautiani na maelezo mengine mengi ya sitiari. Na ninanukuu, ni mstari mmoja tu.

Kiini cha sitiari ni kuelewa na kupitia jambo moja... Samahani, ninaanza tena. Kiini cha sitiari ni kuelewa na kupitia aina moja ya kitu kulingana na nyingine. Ni hayo tu.

Hili linaweza kuonekana kuwa lisilo la kustaajabisha na lisilo na ubishi mwanzoni, lakini jinsi wanavyokuza hii ina matokeo makubwa kwa nadharia ya sitiari. Kuna nyanja mbili za maana. Mojawapo ya haya ni karibu na uzoefu wetu, wakati nyingine ni kile tunachochunguza kwa usaidizi wa usemi wa sitiari.

Na kwa hivyo, kauli hii ilizindua mkazo unaoongezeka wa kitaalamu katika vipengele vya utambuzi vya sitiari. Kipengele kingine katika ufafanuzi huu ninachotaka kuangazia ni msisitizo wa kuelewa na kupata uzoefu. Ufafanuzi huu unasisitiza kuwa sitiari ni zaidi ya mapambo, badala yake huchangia katika uelewa.

Na wanafanya hivyo kwa kutusaidia sio tu kutafakari yale yanayosemwa bali kuyapitia. Kuna kipengele cha utambuzi wa hisia nyingi cha sitiari. Ufahamu mwingine muhimu wa hivi majuzi unahusu uhusiano kati ya sitiari za kawaida na zile zinazoitwa tamathali za riwaya.

Wakitumia matokeo ya zaidi ya sababu nzuri, Lakoff na Turner wanahitimisha kwamba tamathali nyingi, ikiwa si zote, ni za kimawazo kwa kuwa zinatokana na mfumo changamano na ulioundwa sana wa mafumbo ya kawaida. Na tamathali za riwaya hujitokeza kiasili kutokana na mfumo huu. Nanukuu, Jambo kuu la kuondoa katika mjadala huu ni kwamba sitiari inakaa, kwa sehemu kubwa, katika mfumo huu mkubwa, uliopangwa sana, na thabiti.

Mfumo ni kitu lakini umekufa. Kwa sababu ni ya kawaida, hutumiwa mara kwa mara na moja kwa moja bila juhudi wala ufahamu. Sitiari ya riwaya hutumia mfumo huu na huunda juu yake, lakini hutokea mara chache tu bila kuutegemea.

Inafurahisha zaidi kwamba mfumo huu wa sitiari unaonekana kutokeza mawazo ya kufikirika, ambayo yanaonekana kutegemea mawazo ya anga. Maliza kunukuu. Toleo la tatu la Metaphor and Thought lilichapishwa mwaka wa 2008, ambalo sasa linaitwa The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought, na liliashiria mabadiliko makubwa ya dhana katika masomo ya sitiari.

Tutalichunguza hili katika somo la saba kwa sababu nadhani nimeshiriki nawe maelezo ya kutosha ya kinadharia kuhusu nadharia ya sitiari sasa. Na ninachotaka kufanya katika sehemu iliyobaki ya mhadhara huu, muhadhara wa sita, ni kuangalia sifa binafsi za hekima katika Kitabu cha Mithali. Kwa hiyo sasa katika sehemu ya pili ya muhadhara wa sita, tutaenda kuangalia sifa binafsi za hekima katika Kitabu cha Mithali.

Na kwa kadiri fulani, tutaangalia pia, angalau kugusa swali la ni aina gani ya jukumu ambalo ubinafsishaji wa hekima unaweza kuwa ulichukua au haukuweza kutekeleza ili kumtambulisha Yesu wa Nazareti kuwa ndiye Masihi, na pia hata zaidi ya Masihi, kama Mwana wa Mungu katika Agano Jipya. Hatutajadili hilo kikamilifu, kwa sababu huu ni mfululizo wa mihadhara ya Kitabu cha Mithali, na si Agano Jipya. Lakini angalau tunahitaji kuteka baadhi ya maswali ya kimsingi ya kihemenetiki, kifalsafa na kitheolojia ambayo yanahusiana na hili.

Kwa hiyo ni jinsi gani utu wa hekima, sitiari hii ya hekima kama mwanadamu, inaathiri usomaji wa Kitabu cha Mithali? Katika dakika chache zijazo, nitafanya muhtasari wa uelewa wa Bruce Waltke wa hekima iliyobinafsishwa katika Kitabu cha Mithali. Uchanganuzi wake wa maandishi ya mtu binafsi kwa kiwango fulani umeunganishwa baadaye na jinsi ninavyoshughulikia maandiko mahususi katika Mithali jinsi yanavyotaja hekima iliyo kibinadamu. Dhana ya kimsingi katika matibabu ya Bruce Waltke katika ufafanuzi wake mzuri juu ya Kitabu cha Mithali ni kwamba, nukuu, hekima ya kibinadamu katika utangulizi, ambayo ni sura ya 1.8 hadi 8:36, ni Mithali ya Sulemani, ambayo ni Mithali 10 hadi 29, ambayo maneno yaliyopuliziwa ya Aguri na Lemueli yameambatanishwa.

Kwa undani, Waltke alitofautisha kati ya utu au sura zake na ukweli ulio nyuma yao. Nje ya vifungu muhimu katika Mithali 1:20 hadi 33 na Mithali 8.1 hadi 36, hekima ya mwanamke inatajwa kuwa kiongozi katika 6.22, dada au bibi-arusi mpendwa katika 7.4, na mhudumu katika 9.1 hadi 6. Waltke alifasiri 1.20 hadi 33 kulingana na nuru ya 6. lango la jiji linalotumia lugha inayofanana, ninanukuu kutoka kwa Waltke. Ikiwa mlinganyo huo unaowezekana unakubaliwa, anawakilishwa kama aliyezaliwa na Mungu katika nyakati za awali na hivyo kuwa tofauti sana naye na si wa milele, nukuu ya mwisho.

Hata hivyo, inaonekana kuna mvutano mdogo katika hoja ya Waltke. Alikataa vitambulisho vingine vya hekima kama aina mbalimbali za wanawake kwa sababu, nukuu, hakuna hata mmoja kati ya hawa anayetenda haki kwa mafundisho yake ya kinabii na majukumu ya kiungu, nukuu ya mwisho. Waltke aliorodhesha zaidi ya vitambulisho vingi na tofauti vya hekima iliyobinafsishwa ambavyo vimefanywa katika usomi wa hivi majuzi na akahitimisha kwamba, nukuu, mjuzi anawakilisha hekima kama mwanamke wa kipekee ambaye huvaa vazi la nabii, kubeba hati-kunjo za watu wenye hekima, na kuvaa taji kama mungu-mke, nukuu ya mwisho.

Na alitoa mfano wa maoni ya Michael Fox ambaye naye alifuata kazi ya Claudia Camp. Ninanukuu tena, Bibi Hekima anaweza kukusanya matukio mbalimbali kutoka kwa nyanja za kawaida na za kifasihi bila yeye mwenyewe kuwakilisha ukweli wowote unaojulikana, mwisho wa kunukuu. Sifa tatu muhimu za hekima katika ufahamu wa Waltke ni ya kwanza ya kinabii, ya pili ya sapiential, na ya tatu ya kimungu.

Nukuu iliyopanuliwa ifuatayo inafupisha mtazamo wa Waltke wa uwasilishaji changamano wa mtu binafsi wa hekima katika Mithali 1 hadi 9. Ninanukuu, Vipengele vya unabii, sapient, na kimungu vya tabia yake vinaingiliana hivi kwamba anaibuka kama utu wa kipekee ambaye rika lake pekee ni Yesu Kristo. Utambulisho wake kama kiumbe wa mbinguni mwenye mwili ambaye kwa kufedheheshwa anakubali kukataliwa na umati ili kuwapa kazi za uzima wa milele ndani ya kanuni kama kielelezo cha yeye aliye mkuu kuliko Sulemani. Anahubiri na kusihi kwa shauku ya nabii, anafikiri na kuzunguka na wasomi, na kutumia mamlaka ya Mungu.

Yeye si nabii wa kike wa kawaida kama Miriamu au Ethani Mwaskati mwenye hekima . Hekima ya Mwanamke ni mpatanishi wa aina moja wa mbinguni ambaye anapatanisha hekima ya Mungu kwa wanadamu. Ingawa ana uhusiano wa karibu zaidi na Mungu kuliko wanadamu, anasugua mabega na umati katika eneo mbovu na lenye anguko la lango la jiji katika onyesho la ajabu la neema ambayo inawaalika vijana wasioitikia watubu kwa karipio lake kabla ya kifo cha milele kuwafikia.

Maliza kunukuu. Sasa nitakosoa mengi ya kile Bruce Waltke anafanya hapa lakini nataka kusema wakati nina msisitizo tofauti katika tafsiri kadhaa, nataka kusema

kwamba ninalalamika juu ya kazi ya Waltke kwa kiwango cha juu cha kuridhika. Kuna ukweli mwingi, na hekima nyingi katika uandishi wake.

Nadhani maelezo ya Waltke pamoja na maelezo ya Michael Fox ni maoni bora tuliyo nayo na tumekuwa nayo kwa miaka mia moja kwenye Kitabu cha Mithali. Kwa hivyo, sisemi kwamba kila kitu anachosema Waltke si sahihi lakini ninachotaribu kufanya ni kutumia nadharia ya sitiari kama tulivyoanza kufanya awali katika mhadhara ili kuongeza uelewa wa kina zaidi wa ubinafsishaji wa hekima. Ukaguzi wa karibu kisha unaonyesha, ninaamini, nyufa tatu katika uchoraji wa Waltke wa hekima iliyobinafsishwa kama mpatanishi wa aina moja wa mbinguni.

Kwa upande mmoja, aliidhinisha kwa kiasi wazo la Norman Whybray kwamba hekima ni upotoshaji wa sifa ya Mungu. Kwani hakika hekima imetokana na nafsi yake, asema. Ingawa hekima kwa hakika imezaliwa na Mungu, kulingana na Ukimwi 22, kama tutakavyochunguza baadaye, siwezi kupata dalili yoyote katika Kitabu cha Mithali kwamba asili yake ilitoka kwa Mungu mwenyewe, kama Waltke angeweza kuwa nayo.

Ufafanuzi mwingine unaonekana katika ubishi wa Waltke kwamba nukuu, ufafanuzi kamili wa utangulizi, yaani, Mithali 1:8-8:36, inaonyesha kwamba hekima katika sura zake zote mbalimbali, hasa kama mpatanishi wa mbinguni, ilifananisha hekima ya Sulemani iliyovuviwa, mwisho wa kunukuu. Nadharia ya msingi ya Waltke kwamba hekima ya mwanamke inaiga mtu mafundisho yaliyomo katika Kitabu cha Mithali ni ya kusadikisha. Hata hivyo, wazo la kwamba hekima ya kibinadamu ni mpatanishi wa mbinguni inaonekana kuwa katika mvutano wa moja kwa moja na ukweli, uliosisitizwa kwa usahihi na Waltke, kwamba kile anachopatanisha kinajumuisha mafundisho ya kidunia yaliyomo katika Kitabu cha Mithali.

Katika muundo wa Waltke wa utambulisho wake, yeye ndiye mpatanishi na nyenzo zilizopatanishwa zote kwa wakati mmoja. Ufa wa tatu katika uwakilishi wa Waltke wa hekima iliyobinafsishwa inaonekana kama sehemu ya mjadala wake wa theolojia ya Kitabu cha Mithali, ambayo inajumuisha mjadala muhimu wa Ukristo. Uwasilishaji wake umegawanywa katika sehemu mbili.

Uhusiano wa hekima ya mwanamke na Yesu Kristo na ukuu wa Yesu Kristo kwa hekima ya mwanamke. Anataka kuwa nayo kwa njia zote mbili. Katika uchunguzi mfupi wa jinsi Wakristo, na wanatheolojia, walivyoelewa uhusiano kati ya hekima na Yesu Kristo, Waltke alikazia kwamba tangu Justin Martyr, AD 125, Wakristo wengi walimtambulisha Sophia, tafsiri ya Kigiriki ya neno la Kiebrania kwa hekima, na Yesu Kristo.

Isipokuwa mashuhuri aliyetajwa bila hati ni Irenaeus, ambaye alilinganisha hekima na Roho Mtakatifu. Wazo la kuvutia sana. Msingi wa mlingano huu wa hekima na Kristo ulikuwa ni mwingiliano kati ya takwimu hizo mbili katika sifa mbili muhimu.

Wote walielezewa katika maandiko ya Biblia kama kuwepo kabla na kama mawakala katika uumbaji. Maandiko yaliyotajwa kuwa yanahusiana na Waltke ni Mithali 3, 19-20, sura ya 8, aya ya 22-31, Yohana 1, mstari wa 3, 1 Wakorintho 8, mstari wa 6, Wakolosai 1, mstari wa 15-16, Waheberania 1, mstari wa 3. Waltke alidai, hata hivyo, kwamba nadharia ya kisarufi ya Mithali haiungi mkono kisarufi ya 8 ya kihistoria. ufafanuzi. Badala yake, alipanua nadharia yake ya awali ya mlingano kati ya hekima iliyo mtu na yaliyomo katika kitabu cha Mithali.

Ninanukuu kutoka kwa Waltke, Sulemani alibainisha hekima ya mwanamke na mafundisho yake, si kwa dhana, yaani, kiumbe halisi wa mbinguni anayewakilisha au kusimama kwa ajili ya Mungu na kujitegemea kutoka kwake. Zaidi ya hayo, Waltke aliendelea, matoleo ya kale ya Mithali 8, 22-31 na fasihi ya hekima ya Kiyahudi hayatoi msingi thabiti, kama upo, wa Ukristo wa hali ya juu wa Agano Jipya. Alipitia kwa ufupi Septuagint, Menzira, Philo, Hekima ya Sulemani, na Targumi ya Yerusalemu.

Maneno yake kuhusu habari katika Hekima ya Sulemani yanafaa kurudiwa. Huyu anayeamini Mungu mmoja asiyejulikana, samahani, mwamini Mungu mmoja asiyejulikana anawakilisha hekima kama nguvu ya kupoteza maisha, kutumia neno la Origen, ambalo hupatanisha kati ya muumbaji na uumbaji, mwisho wa kunukuu. Waltke hakukataa kutabirika kwa Ukristo wa hali ya juu wa Agano Jipya, lakini alikanusha kwamba Ukristo huu wa hali ya juu unaweza kuthibitishwa na sifa ya hekima iliyofanywa kuwa mtu katika Mithali 8. Ninanukuu tena, maandishi ya Kiyahudi mwanzoni mwa enzi ya Ukristo yanaweza kuwa yaliwapa mitume chombo cha kueleza fundisho la Utatu, huku Yesu Kristo akiwakilishwa kama wakala lakini kupitia kwake vitu vyao vyote havikuumbwa au kujengwa katika Mithali ya Kristo. 8.22-31, nukuu ya mwisho.

Inafaa kufunua aya hii, kwa kile inachothibitisha na kwa kile inachokataa. Kwanza, Waltke anathibitisha kwamba maandishi ya Kiyahudi ambayo yalifafanua hekima ya kibinadamu katika Mithali 8:22-31 yaliathiri jinsi maandishi wa Agano Jipya walivyomchora Yesu wa Nazareti. Pili, Waltke anakana kwamba maandishi wa Agano Jipya walitaja Mithali 8:22-31. Tatu, Waltke anakana kwamba maandishi wa Agano Jipya waliathiriwa na Mithali 8:22-31 walipokuza Ukristo wao wa juu wa Yesu wa Nazareti.

Ninakubaliana na kile Waltke anathibitisha, katika taarifa ya kwanza. Kanusho la kwanza la Waltke pia halina ubishi. Waandishi wa Agano Jipya hawakunukuu Mithali 8:22-31. Hata hivyo, sikubaliani na hoja ya Waltke kwamba Mithali 8:22-31 haikuathiri maoni ya maandishi wa Agano Jipya kuhusu Yesu wa Nazareti.

Sasa tunageukia sehemu ya pili ya hotuba ya sita, ambayo ni mfano mtu wa hekima. Na tutakuwa na mtazamo wa kwanza wa baadhi ya maandiko katika kitabu cha

Mithali kuhusu hekima ya kibinadamu. Hekima inaonekana kama sura kamili ya mwanamke katika sura ya kwanza, mstari wa 20-33, katika sura ya nane, mstari wa 1-36, na katika sura ya tisa, mstari wa 1-6 na 11-12.

Na kisha hilo pia, au hekima pia, inaonekana kama ubinafsishaji mdogo, au labda tunaweza kuuita uhuishaji, katika sura ya pili, mstari wa 1-3, katika sura ya tatu, mstari wa 13-20, katika sura ya tano, mstari wa 5-9, mstari wa 11 na 13, na katika sura ya saba, mstari wa 4-5. Ninaanza sasa na aina ya tafsiri nyeti ya sitiari ya utu katika sura ya kwanza, aya ya 20-33. Hapa, hekima inatajwa kama mwanamke mwenye mtazamo.

Anatoa mihadhara rahisi kuhusu kushindwa kwao kuitikia mwaliko wake wa kujifunza. Mwaliko ambao inaonekana ulitokea katika hatua ya awali na sasa unakisiwa. Mistari ya 20-21 inatanguliza mwito wake.

Analia, anapaza sauti yake na kusema. Mstari wa 22-33 unajumuisha karipio lake halisi. Hapa, hekima haisemi tu kama mwanamke aliyedharauliwa, bali inajirejelea yeye mwenyewe kwa maana ya mwanadamu wa kike.

Ana roho, aya ya 23, iliyotafsiriwa mawazo katika NRSV. Amedharauliwa, ingawa alinyoosha mkono wake, mstari wa 24. Anazungumza juu ya nia yake ya kucheka, mstari wa 26, na anakataa kuwajibu wale ambao hapo awali walimdharau wakati inabidi wapate matokeo ya kutomjali kwao, mstari wa 28.

Uhusiano unabaki katika kiwango cha fasihi, kama mistari ya 29-30 inavyoonyesha. Hekima hulingana na shauri na karipio lake pamoja na maarifa na kumcha Bwana. Utambulisho katika kifungu hiki unabaki katika kiwango cha fasihi.

Inaangazia hekima ya sage kama mwanamke. Ubinafsishaji si urembo tu, hata hivyo. Badala yake, ina uvutano mkubwa wa kihisia-moyo kwa kuwa inaonyesha kwa ustadi umuhimu na uharaka wa kupata hekima.

Bado hakuna kitu kinachoonyesha kwamba hekima ni zaidi ya binadamu tu, karibu sana binadamu. Kukasirika kwake, hata hivyo, hakuonyeshi udhaifu wa tabia bali kunatumika kuangazia hatari ya kukataa hekima na vilevile udhaifu wake, unaotokana na tamaa kubwa ya wanadamu kujifunza. Hekima hapa si ya kimungu, ingawa inahusishwa na Bwana kupitia usemi, na hofu ya Bwana, na kwa njia ya usemi wake, unaofanana na ule wa manabii wengi wa Agano la Kale.

Ni nini, basi, matokeo ya mtu huyu? Michael Fox, katika maoni yake, ana muhtasari wa kusaidia. Nanukuu hotuba ya kwanza ya Lady Wisdom inahusu mitazamo ya watu kuliko matendo. Msisitizo hapa ni mtu wa ndani.

Katika hotuba zake zote, badala ya kueleza matendo ambayo ni mema au mabaya, hekima hudai msimamo wa msingi kwa hekima yenyewe, au hekima yenyewe. Uwazi wa upendo kwa ujumbe wa hekima kama huu ni mtamu au mkali, pamoja na hofu ya matokeo ya kuukataa. Mtazamo huu unahitajika katika kujifunza.

Inahamasisha juhudi na kuwezesha uchukuaji wa masomo. Bila hivyo, hata ujifunzaji wa juu juu hauwezekani na maarifa hayawezi kutafsiriwa katika vitendo. Viingilio vingine vitasisitiza msimamo sahihi.

Huyu anatafuta kutuogopesha na asiye sahihi. Sentensi ya mwisho katika nukuu hii inaangazia nia ya balagha nyuma ya maneno ya dharau ya hekima iliyobinafsishwa. Hekima ya Kitabu cha Mithali ni muhimu kwa maisha.

Na mshairi aliyeandika rufaa hii nzuri na ya haraka hufanya hekima kuwa hai ili kuwatia moyo wasomaji kujifunza kwa shauku na kujitolea kwa biashara ya kiakili na ya kidini. Sasa tunasonga mbele hadi Mithali 2, mstari wa 1 hadi 3. Sura nzima, sura ya 2, ina kifungu cha kupanuliwa. Katika mfululizo wa visawe, mzungumzaji anabainisha mafundisho yake kwa hekima katika mstari wa 1 hadi 2. Mwanangu, ikiwa unakubali maneno yangu na amri zangu, tega sikio lako kusikia hekima na kuelekeza moyo wako kwenye ufahamu.

Nadharia, matokeo ya sharti ikiwa, inaendelea katika mstari wa 3, ambao basi una sifa ya mtu. Ikiwa hakika utalia kwa ajili ya utambuzi na kupaza sauti yako kwa ajili ya ufahamu, kisha ukaenea hadi mstari wa 4, ambapo mifano miwili inathibitisha uhuishaji mfupi wa hekima na visawe vyake, yaani ufahamu na ufahamu, kwa kuulinganisha na fedha na hazina zilizofichwa. Kuna mwingiliano wa kuvutia kati ya sifa binafsi na urekebishaji katika mstari wa 2 hadi 4. Labda nisimame hapa kwa muda na kueleza urekebishaji ni neno la kitaalamu kwa kinyume cha mtu.

Ubinafsishaji hufanya kitu au ukweli dhahania kuwa kiumbe hai, mwanadamu. Urekebishaji hugeuza kiumbe hai, mara nyingi mwanadamu, kuwa kitu. Inapinga.

Kwa hiyo, kama nilivyosema, kuna mwingiliano wa kuvutia kati ya nafsi na usahihishaji katika mstari wa 2 hadi 4. Maneno haya ni, kufanya sikio lako lisikilize hekima na kuuelekeza moyo wako kwenye ufahamu, ikiwa kweli unalia upate ufahamu na kupaza sauti yako kwa ufahamu, huo ni ubinafsishaji katika mstari wa 2 hadi wa 3, kuibua uhusiano na uhusiano kati ya mtu na mtu muhimu kupitia hazina mbili muhimu. ya uhusiano. Msemo ni kwamba, ukiitafuta kama fedha na kuitafuta kama hazina iliyofichwa, hayo ni marekebisho katika aya ya 4, ina maana kwamba juhudi kubwa na dhabihu lazima itumike ili kupata matokeo yanayotarajiwa, yaani kujifunza. Kwa hiyo, mstari ya 1 hadi 2 inasawazisha fundisho la Baba na mtu binafsi wa hekima inayotoka kwa Mungu mwenyewe.

Tazama mstari wa 6. Mtazamo huu wa mafundisho unaenea zaidi ya maneno halisi katika Mithali 2. Maneno yanayotazamwa ni mawaidha na maneno katika mikusanyo inayofuata, kwa kuwa hakuna amri katika sura hii. Apodosisi, tokeo la sharti kutimizwa, huanza katika mstari wa 5, ambao unataja matokeo ya kitendo kilichopendekezwa katika mistari ya ufunguzi. Watafutao hekima watafahamu kumcha Bwana na kupata kumjua Mungu.

Mchanganyiko wa zote mbili kuwa kilele cha hekima. Ahadi hii inaweza kuaminiwa, kwa kuwa hatimaye ni Bwana ambaye hutoa hekima, ujuzi na ufahamu katika mstari wa 6. Kwa kuwa Bwana ndiye anayewapa hekima. Kinywani mwake hutoka maarifa na ufahamu.

Protasisi iliyopanuliwa, basi, ni kifaa cha balagha ambacho, kulingana na Fox, kinapendekeza kitu cha ukubwa wa kazi mbele ya mtafutaji wa hekima. Hekima imeinuliwa sana na hivyo ni ya mbali sana hivi kwamba kuifikia kunategemea kujifunua kwake kwa kuitikia ombi la moja kwa moja, mstari wa 3, ufunuo unaowezekana kupitia Mungu pekee, mstari wa 6 hadi 7. Katika uchanganuzi wa mwisho, basi, mwito wa hekima iliyofanywa kuwa mtu ni mwito kwa Mungu mwenyewe. Athari ya ubinafsishaji ni kuchanganya dhana za kuhitajika kwa hekima na msisitizo juu ya juhudi ambayo daima inadaiwa kwa wale wanaotafuta hekima na kutia moyo kwamba jitihada hiyo italipwa kupitia uingiliaji wa neema wa Mungu mwenyewe ambaye utoaji wake wa hekima unalinganishwa na ufunuo wa hekima.

Mbinu ya kifasihi ya ubinafsishaji hutumika kwa ustadi kutoa changamoto, kuahidi na kumtia moyo mtafutaji wa hekima kwa kuwaelekeza kwa Mungu kama msambazaji mkuu wa hekima. Ujuzi wa Mungu, kulingana na Waltke, nukuu, inarejelea angalau kwa sehemu kuingia katika uhusiano wa kibinafsi na Muumba, nukuu ya mwisho. Hekima ni busara na inahitaji juhudi.

Katika, kwa kutumia maneno ya Carol Newsom, utii hutangulia kuelewa. Sasa tunafungua Mithali 3, mistari 13 hadi 20. Kifungu hiki ni macharism iliyopanuliwa, aina inayotumiwa kuhimiza wema fulani kwa kutangaza bahati nzuri ya mwenye nayo, kama Michael Fox anavyoweka.

Furaha ni hivi na hivi kwa sababu hapa ndipo fadhila ya hekima ndiyo inayopendekezwa. Mwenye hekima hutamkwa kuwa mwenye furaha kwa sababu kupitia hekima atapata heshima na utajiri, mstari wa 16. Ulinganisho, mstari wa 14 hadi 15, hauko kati ya thamani ya hekima dhidi ya thamani ya metali mbalimbali za thamani zinazotajwa hapo, bali kati ya kile ambacho kila kimoja kinaweza kutokeza.

Kwa hivyo, hekima inaonyeshwa kama mwanamke mwenye mikono na miguu. Humpa mwenye nyumba maisha marefu kwa mkono wake wa kuume na mali na heshima kwa mkono wake wa kushoto, aya ya 16. Namna anavyoenenda, yaani, kuwaendea wale wanaotumia hekima huwaletea amani, aya ya 17.

Taarifa kwamba hekima inayofanywa kama mtu ni bora kuliko bidhaa zenye thamani inakazia tena kipengele cha uhusiano cha thamani ya hekima. Hili limeelezwa kwa ufasaha katika maelezo ya Bruce Waltke kuhusu sura ya 3, mstari wa 14 hadi 15. Hekima inayoweza kutoa ni bora kuliko fedha kwa sababu pesa inaweza kuweka chakula mezani lakini si ushirika kuizunguka.

Nyumba lakini sio nyumba na inaweza kumpa mwanamke mapambo lakini sio mapenzi anayotaka sana mwisho wa kunukuu. Utu huo ni wa muda mfupi, hata hivyo. Katika mstari wa 18, hekima inathibitishwa kuwa mti wa uzima, na katika mstari wa kilele wa mistari ya 19 hadi 20, hekima si kitu kilichotenganishwa na Mungu, badala yake, hekima ambayo kwayo Bwana aliweka misingi ya dunia ni mojawapo ya fadhila zake.

Ni kwa ujuzi Wake sambamba na hekima na ufahamu kwamba ulimwengu uliumbwa. Yanafanana sana, kwa njia, na usemi wa upeo sawa katika Zaburi 104, mstari wa 24. Kwa hiyo, sababu kuu inayofanya wenye hekima wajihesabie kuwa wenye furaha ni kwa sababu kwa hekima wanayo sifa nzuri sana ambayo Mungu alitumia katika uumbaji.

Ni dhamana gani bora ya mafanikio? Tena, utambulisho unabaki katika kiwango cha fasihi. Picha ya hekima inayotembea kwa uzuri kuelekea wale ambao wamemtafuta na kumpata, akishikilia utajiri, heshima, na maisha marefu ili kuwathawabisha ina mvuto mkubwa wa kihisia. Hata hivyo, hekima si kitu kinachojitegemea kwa haki yake mwenyewe wala si sifa ya kibinadamu isiyotegemea Mungu.

Hapa hekima ni mojawapo ya sifa kuu za Mungu na katika kutafuta hekima, wanadamu hutafuta hekima ya Mungu. Bruce Waltke alisema kwa kufaa kwamba mstari wa 19 hadi 20 hudokeza kwamba hekima iliyofanywa kuwa mtu hutangulia uumbaji, jambo ambalo tutarudi tutakapotazama Mithali 8 katika Somo la 7. Hapa, basi, tuna sifa fupi ya kifasihi ya hekima ambapo yeye ni sifa ya kimungu iliyokuwepo kabla. Jambo hili halijasisitizwa katika Mithali 3, lakini tutarudi kwenye hatua hii baadaye wakati tutaangalia umuhimu wa kuwepo kwa hekima katika Mithali 8. Sasa nafungua Mithali 4, mstari wa 5 hadi 9, na mstari wa 11 na 13.

Sawa na Mithali 2, 1 hadi 3, hekima inatambulishwa na mafundisho ya Baba katika mstari wa 5 kwa kuwa hekima na ufahamu vinalingana na maneno ya Baba. Katika mstari wa 6 hadi 9, hekima inaonyeshwa kuwa mwanamke ambaye huweka taji na taji juu ya yule anayenunua, mstari wa 5 na 7, kuthamini, mstari wa 6 na 8, kukumbatia, mstari wa 8, na kumweka, mstari wa 6. Mistari ya 11 na 13 pia ni sehemu ya sifa za kibinadamu kwa kuwa neno la kiambishi la 1 katika kiambishi cha nyuma cha neno la kike la hekima mstari wa 11. Taswira inazungumza juu ya uhusiano kati ya mwanamume na mwanamke, lakini sio mfano wa mume na mke wake kama inavyojulikana katika Israeli.

Kinyume na mitazamo ya kisasa ya mitazamo ya zamani, aliandika Fox, ni mwanamke wa sitiari ambaye ndiye mlinzi, ndiye anayemtunza na kumlinda na kumlinda mrithi wake. Hekima inayobinafsishwa huchukua nafasi kubwa, lakini hii sio dalili kwamba mitazamo ya zamani kijadi iliwahelelwa wanawake sawa na wanaume au wanawake wanaotarajiwa kuwa walinzi wa waume zao mara kwa mara, kama Fox anavyofikiria. Badala yake, dhima ya hekima iliyofanywa kuwa mtu katika uhusiano hujumuisha ubadilishaji wa kimakusudi ili kuonyesha thamani yake na hivyo kuamsha shauku ya kijana huyo kwa ajili yake.

Utawala wa Bibi Hekima unaweza kupendekeza sura ya mama, haswa ikiwa ubinafsishaji huanza tu na aya ya 6. Hata hivyo, ukweli kwamba mtoto wa kiume anapaswa kumpata ni usemi wa sitiari unaopendekeza aanzishe uhusiano wa mume na mke pamoja naye, kama mawazo yafuatayo yataonyesha. Sasa nitazungumza kuhusu sitiari mpya katika kifungu hiki, ambayo haieleweki vizuri sana. Kuna maoni na hoja nyingi tofauti juu ya hili, lakini nitajaribu na kuwasilisha tafsiri mpya ya kitenzi kulingana na uchambuzi wangu kwa msaada wa nadharia ya kisasa ya sitiari.

Hapo awali, upataji wa hekima unaoonyeshwa kupitia kitenzi kupata katika mstari wa 5 hauonekani kupendelea utambulisho wake kama mtu, kwani kwa kawaida ni bidhaa badala ya watu wanaouzwa. Bado sababu kadhaa zinaonyesha vinginevyo. Kwanza, katika sehemu kubwa ya Mashariki ya Karibu ya kale, wanawake walionekana kuwa baba zao au mali za waume zao.

Angalia, kwa mfano, Kutoka 21:7, 22:16-17. Pili, kitenzi kupata pia kinatumika katika Mithali 8:22, ambapo hekima inayofanywa kuwa mtu husema kwamba Mungu amempata mwanzoni mwa njia yake. Tatu, kitenzi cha kupata pia kinaonekana katika Mithali 4:7, ambapo hekima inafanywa kuwa mtu. Hali ambayo hii inapatana na kuonekana kwa neno reshit, mwanzo au kiini, au sehemu muhimu zaidi, katika Mithali 4:7 na pia katika Mithali 8:22 inaimarisha zaidi uhusiano wa karibu kati ya Mithali 4:5-9 na Mithali 8:22. Nne, matumizi ya kitenzi kupata katika Biblia ya Kiebrania yanaweza kumaanisha kuchochewa kwa uhusiano wa mume na mke kwa kulipa mahari.

Mara nyingi, kitenzi kinamaanisha kununua bidhaa mbalimbali. Wakati fulani, hata hivyo, hutumiwa na wanadamu kama kitu cha moja kwa moja. Kwa mfano, katika Mwanzo 4:1, Hawa anatangaza kwamba amepata mwana.

Mfano mwingine unashuhudiwa katika vifungu kama Mambo ya Walawi 25 mistari ya 44-45, ambapo watumwa wa kiume na wa kike wanatunuliwa. Upataji kama huo wa watumwa wa kike wakati mwingine ungewafanya kuwa suria au mke wa mnunuzi. Lakini matumizi ya kitenzi kiholela kwa watumwa wa kiume na wa kike yanaonyesha kwamba kipengele cha ununuzi ni cha kustaajabisha.

Muhimu zaidi kwa mjadala wetu ni ununuzi wa Boazi wa Ruthu katika Ruthu 4. Katika Ruthu 4:10, Boazi anatangaza pia nimempata Ruthu Mmoabu, mke wa Maloni, kuwa mke wangu. Hapa, kupata kwa mwanamume mwanamke kunafafanuliwa na kuelezwa kwa uwazi kama kupelekea uhusiano wa mume na mke, na kwa mzungumzaji kipengele cha ndoa kiko mbele. Walakini, kama muktadha mpana unavyoweka wazi, hata hapa kipengele cha ununuzi wa bei kinaonyeshwa na kuelezewa wazi.

Hapo awali katika shughuli hiyo, Boazi alikuwa amemwambia jamaa yake nahisi kutoka kwa mkono wa Naomi unamnunua pia Ruthu Mmoabu, mjane wa mtu aliyekufa, ili kudumisha jina la mtu aliyekufa kwenye urithi wake. Ruthu 4.5. Kupatikana kwa mwanamke Ruth ni sehemu ya mpango unaohusisha uuzaji wa ardhi kulingana na Sheria ya Leveret. Kitenzi cha kupata kinatumika bila kubagua kwa bidhaa na kwa mwanamke, ingawa kupatikana kwa mwanamke kulihusisha wazi kwamba mnunuzi angemuoa.

Umuhimu huo huo unaweza kuonekana katika tangazo la Boazi mwenyewe la ununuzi. Alitangaza hadharani Leo ninyi mashahidi kwamba nimepata kutoka kwa mkono wa Naomi yote yaliyokuwa ya Elimeleki na yote yaliyokuwa ya Kilioni na Maloni. Marejezo ya yote yaliyokuwa ya wanaume watatu waliokufa hapa yalitia ndani Ruthu ambaye, akiwa mke wake, alikuwa akimilikiwa na mwana wa Elimeleki.

Kwa hiyo, uchunguzi huu mfupi wa jinsi kitenzi cha kupata kilivyotumiwa katika Biblia ya Kiebrania unaonyesha kwamba kitenzi hicho kingeweza na kwa ukawaida kurejelea kwa njia ya sitiari uchochezi wa uhusiano wa mume na mke. Lakini pia inaonyesha kwamba kipengele cha kulipa bei ili kuanzisha uhusiano ni kawaida. Tutarudi kwenye kipengele hiki cha uwili wa kitenzi baadaye tunapozingatia maana yake kamili katika Mithali 8, mstari wa 22.

Kwa sasa, inatosha kutaja kwamba pendekezo la baba la kupata hekima ni usemi wa sitiari unaomhimiza alipe mahari yoyote inayohitajika ili kupata hekima kwa ajili ya bibi-arusi wake. Kauli jipatie hekima, pata ufahamu, usisahau wala usigeuke kutoka kwa maneno ya kinywa changu katika Mithali 4, mstari wa 5 kwa hiyo inalenga kwamba mwana anapaswa kushinda hekima kwa bibi arusi wake. Kwa kuwa Hekima si mwanamke halisi, hata hivyo, mahari haipaswi kuchukuliwa kihalisi.

Badala yake, malipo yaliyodokezwa ni njia ya sitiari ya kusema kwamba mwana anahitaji kutoa mali yake yote, kama mstari wa 7 unavyoweka wazi. Mwanzo wa hekima ni kupata hekima badala ya manunuzi yote kupata utambuzi sambamba na matumizi ya sitiari ya kupata. Kauli hii ni hyperbolic na si maana ya kuchukuliwa halisi.

Mwana anahitaji kufanya jitihada zote ili kupata hekima kupitia jitihada yenye uangalifu ili kukumbuka na kutii maneno ya baba. Wazo hilo hilo limeelezwa katika

vifungu vingine vingi katika kitabu cha Mithali ambapo kitenzi cha kupata kinatumika kueleza mchakato wa kuwa na hekima. Kwa hivyo, kwa mfano, katika Mithali 23, mstari wa 23, inasema kupata ukweli na usiuuze.

Jipatie hekima, mafundisho, na ufahamu. Na hapa kitenzi hubeba maana ya kipekee ya kununua, kwani utofauti wake na maonyesho ya kuuza. Hata hivyo, hapa kitenzi ni cha sitiari kabisa kwa vile vitu vinavyouzwa ni vyombo vya kufikirika ambavyo haviwezi kununuliwa kwa maana halisi.

Maana yake ni kwamba jitihada nzito inahitajika na jitihada za namna hii zinaonyeshwa vyema katika Mithali sura ya 15, mstari wa 32. Nukuu, wale wanaotii maonyo hupata uelewaji. Kupata hekima kunahitaji umakini.

Kumbuka matumizi sawa ya shughuli za kiuchumi hata katika nahau ya Kiingereza. Na inahitaji utii. Zaidi ya hayo, katika Mithali sura ya 17, mstari wa 16, na Mithali 18, mstari wa 15, hapa wanadai kuwa na akili kuwa jambo la lazima ili kupata hekima.

Kwa hiyo, desturi za kale na za hivi majuzi na matumizi ya kitenzi kupata katika Biblia ya Kiebrania yote yanaunga mkono wazo la kwamba hekima imetajwa kuwa mtu kuanzia mstari wa 5 na kuendelea na hilo laongoza kwenye mkataa kwamba uhusiano unaotajwa hapa si kati ya mama na mwana bali kati ya mume na mke pamoja na mwanamke akiwa mshirika mkuu. Waltke alipendekeza kwamba Mithali 4, 5 hadi 9, ninayonukuu, labda inaangazia hekima ya mwanamke kama bibi-arusi anayeweza kupatikana na kupendwa katika mawaidha na kama mlinzi anayemtua mpenzi wake katika motisha, nukuu ya mwisho. Hii inanasa maana kubwa ya somo lakini maonyesho ya hekima hayawezi kugawanywa kwa ustadi kuwa bibi wa mawaidha na mlinzi wa motisha kama Waltke alivyojaribu.

Badala yake, somo linaonyesha hekima kama mlinzi mwenye nguvu ambaye mwana anapaswa kuchumbiwa. Uhusiano unaotarajiwa ni mgumu. Hekima inayobinafsishwa hapa ni mwanamke mwenye nguvu na ushawishi mkubwa wa hadhi ya juu kijamii na uwezo mkubwa wa kifedha.

Ili kumshinda kwa ajili ya bibi-arusi wake, ni lazima mwana ajionyeshe kuwa anastahili katika uchumba wao wote na zaidi. Na, kwa kushangaza, ikiwa atampata, hatakuwa mali yake. Atakuwa wake.

Katika uhusiano, sio yeye anayemlinda. Yeye ndiye anayemlinda. Uhusiano kati ya mwanafunzi wa hekima na somo la somo lake unaonyeshwa kama ndoa iliyofanikiwa na yenye furaha ambapo majukumu ya kitamaduni ya kijinsia yanabadilishwa.

Katika hotuba, takwimu ya hekima inafanya kazi kwa kiwango cha utu wa fasihi wazi. Anaonyesha mafundisho ya baba katika mfumo wa mlinzi mwenye nguvu, mwanamke mwenye mamlaka lakini mkarimu na mwenye kuvutia ambaye

anaonyesha upendo wa kijana, yaani utii wake, na huthawabisha uaminifu wa mume wake. Mkakati wa kifasihi ni kuvutia hisia za kijana kama vile mapenzi, pongezi, heshima, uaminifu, na heshima.

Hekima inaonyeshwa kuwa mechi bora na mwana anaonyeshwa kuwa anaweza kujihesabia bahati ikiwa atamshinda kwa bibi-arusi wake. Kwa hivyo kwa nini basi nilipitia uchambuzi huu wote wa kina wa sitiari ya ubinafsishaji wa hekima hapa? Nadhani nilichotaka kuonyesha katika sehemu hii ya mhadhara ni kwamba kupatikana kwa hekima wakati huo na sasa labda kunaonyeshwa vyema katika mawazo ya harakati za kimapenzi. Kuna kitu kuhusu mapenzi, kuhusu tamaa, karibu asili ya ngono inayohusika katika kutafuta hekima ya kweli.

Biashara kama hiyo inahitaji sana. Ni changamano. Inatajirisha sana.

Lakini sio tu juu ya kupata maarifa. Hekima ni nyingi, zaidi ya hayo. Tutachora sehemu hii ya mhadhara sasa, hadi mwisho, na tutaendelea katika mhadhara unaofuata pamoja na sifa nyingine za hekima katika kitabu cha Mithali.